

DRAGEFOSSEN AS
Postboks 20

8251 ROGNAN

Deres referanse
/TP/

Vår referanse
20/01627-3

Dato
08.03.2021

Vedtak om overtredelsesgebyr - Direktesending fra kameraovervåking av offentlig område

Vi viser til vårt varsel om vedtak om pålegg og overtredelsesgebyr datert 1. oktober 2020, og merknader til dette i brev fra Dragefossen datert 19. oktober 2020. Disse merknadene behandles i vedtakets punkt 5.1.

Dere skriver at dere har koblet ut kameraet og stanset direktesendingene etter varselet fra Datatilsynet, og vi registrerer at direktesendingen er fjernet fra Youtube og hjemmesiden til Dragefossen. Ettersom kameraovervåkingen og direktesendingen er avsluttet, vurderer Datatilsynet at det ikke er nødvendig å gå videre med pålegget vi varslet 1. oktober 2020 om å avslutte behandlingen av personopplysninger gjennom kameraovervåkingen av Rognan sentrum.

1. Vedtak om overtredelsesgebyr

Datatilsynet fatter følgende vedtak:

- 1. Med hjemmel i personvernforordningen artikkel 58 nr. 2 bokstav i pålegges Dragefossen AS, org.nr. 911 204 177, å betale et overtredelsesgebyr til statskassen på 150 000 – et hundre og femti tusen – kroner for å ha kameraovervåket Rognan sentrum og direktesendt opptakene på internett uten rettslig grunnlag i strid med personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 og artikkel 5 nr. 1 bokstav a.*

Informasjon om klagerett fremgår i vedtakets punkt 6.

2. Nærmere om sakens faktiske forhold

Datatilsynet mottok 16. desember 2019 en henvendelse fra Kripos, hvor de informerte om at de hadde mottatt tips om et fastmontert webkamera som direktesendte fra Rognan sentrum på

Youtube. Kripas informerte om at kameraet var festet til bygget til Dragefossen AS (heretter Dragefossen).

Datatilsynets undersøkelser bekreftet opplysningene, og at bildene fra webkameraet ble direkte sendt på adressen: <https://www.youtube.com/watch?v=GimxrniGQtEhttps>. Datatilsynet undersøkelser viste også at samme direkte sending ble vist på nettadressen <https://www.dragefossen.no/webkamera>.

I redegjørelsen skrev Dragefossen at dere har hatt et kamera som har direkte sendt på Youtube eller hjemmesiden siden 2006, og at det siste kameraet ble satt opp i 2019. Youtube-kanalen til Dragefossen, som la ut direkte sendingen, hadde per 26. mai 2020 1 090 abonnenter, og per 1. oktober 2020 1 530 abonnenter. Datatilsynet er ikke kjent med tall på hvor mange som har sett den siste direkte sendingen som startet 19. august 2019. En tidligere direkte sending på Youtube, som startet 28. januar 2019, fikk rundt 13 000 visninger på 140 dager.

Webkameraet som direkte sendte var montert på taket av Osevegen 6, som er forretningsadressen til Dragefossen. Webkameraet panorerte 360 grader i jevn hastighet, og stoppet ved fire faste vinkler i cirka 15 sekunder hver. Kameraet brukte cirka to minutter per runde, og panorerte raskt forbi den sørvestlige retningen, slik at det i praksis var omtrent 270 grader som ble fanget opp. Frem til Datatilsynet sendte krav om redegjørelse, var det mulig å spole tilbake inntil 12 timer i direkte sendingen.

Områder som ble fanget opp av kameraovervåkingen var blant annet offentlig vei, i tillegg til parkeringsplass og inngang til Rema 1000 Rognan, Extra Rognan, Apotek 1 Rognan, Rognan Leker og Garn, Vinmonopolet, Sparebank 1 Nord-Norge, Saftdal kommune Rådhus og en rekke andre bygg.

Av redegjørelsen og internkontrollen for kameraovervåking fremgår det at opptakene skal ha en slik avstand eller være av en slik kvalitet at man ikke kan gjenkjenne ansikter eller bilnummer. Opptak fra kameraet ble lagret på en egen kameraserver i 14 dager før de ble skrevet over, og politiet har ved flere anledninger fått tilgang til opptakene i forbindelse med hendelser i sentrum.

Dragefossen skrev at selskapet gikk ut med informasjon om webkameraet på selskapets Facebook-side, og at kameraovervåkingen var ment som et servicetilbud for folk som ønsket å få en oversikt over Rognan sentrum i sanntid.

3. Nærmere om personopplysningslovens krav

Personopplysningsloven gjennomfører den europeiske personvernforordningen i norsk rett. Reglene i loven og forordningen gjelder ved helt eller delvis automatisert behandling av personopplysninger, jf. personopplysningsloven § 2 og personvernforordningen artikkel 2. Inngangsvilkåret for at forordningen skal komme til anvendelse, er at det skjer en behandling av *personopplysninger*. Forordningens artikkel 4 nr. 1 definerer personopplysninger slik:

«enhver opplysning om en identifisert eller identifiserbar fysisk person («den registrerte»); en identifiserbar fysisk person er en person som direkte eller indirekte kan identifiseres, særlig ved hjelp av en identifikator, f.eks. et navn, et identifikasjonsnummer, lokaliseringsopplysninger, en nettidentifikator eller ett eller flere elementer som er spesifikke for nevne fysiske persons fysiske, fysiologiske, genetiske, psykiske, økonomiske, kulturelle eller sosiale identitet».

Kameraovervåking som fanger opp enkeltpersoner som direkte eller indirekte kan identifiseres, utgjør dermed en behandling av personopplysninger som faller inn under personvernforordningens virkeområde, jf. artikkel 2 nr. 1.

All behandling av personopplysninger må være i tråd med de grunnleggende prinsippene i forordningens artikkel 5, og det er den behandlingsansvarlige som er ansvarlig for å sikre at disse prinsippene overholdes, jf. artikkel 5 nr. 2.

Et grunnleggende prinsipp for behandling av personopplysninger er at behandlingen må skje på lovlig måte, jf. artikkel 5 nr. 1 bokstav a. Før en virksomhet tar i bruk kameraovervåking må det fastsettes et spesifikt, uttrykkelig angitt og berettiget formål for kameraovervåkingen, jf. personvernforordningen artikkel 5 nr. 1 bokstav b.

Personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 krever at all behandling av personopplysninger har et rettslig grunnlag. For kameraovervåking fra private virksomheter er artikkel 6 nr. 1 bokstav f det nærliggende rettslige grunnlaget. Det rettslige grunnlaget i artikkel 6 nr. 1 bokstav f gir anvisning på en interesseavveining. Personopplysninger kan behandles etter dette grunnlaget dersom det er nødvendig for å ivareta en berettiget interesse som veier tyngre enn hensynet til den enkeltes personvern.

For det første må den aktuelle kameraovervåkingen være for et formål knyttet til den behandlingsansvarliges eller en tredjeparts berettigede interesse. Personvernemnda har i PVN-2019-09 lagt til grunn at den berettigede interessen må være lovlig og reelt begrunnet, og både rettslige, økonomiske eller ikke-materielle interesser kan være berettigede.

Videre må kameraovervåkingen være et nødvendig tiltak for å ivareta den berettigede interessen. Dette innebærer at det ikke må finnes andre, mindre personverninnngripende tiltak som kan oppnå formålet.

Den berettigede interessen må så veies mot den registrertes rettigheter interesser og grunnleggende rettigheter og friheter. Dersom den registrertes rettigheter anses å gå foran og kreve vern av personopplysningene, vil den behandlingsansvarliges berettigede interesse måtte vike. I det europeiske personvernrådets retningslinjer for kameraovervåking¹ forutsettes det at det gjøres en konkret vurdering av situasjonen, og den konkrete påvirkningen behandlingen har på de registrertes rettigheter. Dette involverer en objektiv vurdering av de registrertes rimelige forventninger; hva en nøytral tredjeperson med rimelighet kan forvente av overvåking i en gitt situasjon.

---

¹ Guidelines 3/2019 on processing of personal data through video devices, version 2.0, adapted 29 January 2020.

Publisering av kameraopptak på internett, for eksempel gjennom direktesending, utgjør en ny behandling av personopplysninger, og krever et eget rettslig grunnlag. Selv om en virksomhet eventuelt skulle anses å ha hjemmel i artikkel 6 nr. 1 bokstav f til å samle inn personopplysninger ved kameraopptak, kan interesseavveiningen slå annerledes ut når man vurderer adgangen til publisering på internett.

4. Datatilsynets vurdering

4.1. Vurdering av om kameraovervåkingen utgjør en behandling av personopplysninger

Det første spørsmålet i saken er hvorvidt Dragefossens kameraovervåking av Rognan sentrum utgjorde en behandling av personopplysninger, jf. personopplysningsloven § 2 og personvernforordningen artikkel 2 nr. 1.

Det avgjørende for dette spørsmålet er om enkeltpersoner som ble fanget opp av kameraet direkte eller indirekte kunne identifiseres, herunder ved bruk av hjelpemidler eller sammenstilling med andre opplysninger, jf. personvernforordningen artikkel 4 nr. 1.

I vårt krav om redegjørelse av 10. mars 2020 ba vi om svar på hvilke vurderinger Dragefossen hadde gjort i forbindelse med muligheter til å identifisere enkeltpersoner i overvåkningsbildene. Av redegjørelsen til Dragefossen fremgikk det at selskapet hadde vurdert kvaliteten slik at det ikke var mulig å identifisere ansikter eller bilnummer.

Datatilsynet er enig i at det på grunn av kvaliteten og avstanden på bildene fra kameraet, som klar hovedregel ikke var mulig å se detaljer i ansikter eller lese registreringsnummer på biler. Vi vurderer imidlertid at man ut ifra bildekvaliteten og avstanden for eksempel kunne identifisere hvilken type bil enkeltpersoner kjører, hvilke type klær de har på seg, hårfarge og grov type hårfrisyrer, i tillegg til andre personlige karakteristikk eller kjennetegn.

Som Personvernemnda la til grunn i PVN-2019-09, er det ved all bilde- og videoidentifisering en forutsetning at man har forhåndskunnskaper om personen som er avbildet. Slike forkunnskaper kan blant annet være hvordan de ser ut, hvilke klær de har, hvilken bil de kjører eller personens handlemønstre eller tidsplan. Ved å sammenholde opplysningene i bildene fra webkameraet med slike forkunnskaper, ville de som så på bildene fra webkameraet for eksempel kunne identifisere familie, venner, kjærester, kolleger, ansatte, eller andre man kjenner. At det er mulig å identifisere enkeltpersoner underbygges også av at politiet ved flere anledninger har bedt om tilgang til opptak i forbindelse med hendelser i sentrum.

Datatilsynet vurderer at enkeltpersoner som ble fanget opp av kameraet direkte eller indirekte kunne identifiseres, og kameraovervåkingen behandlet dermed opplysninger om identifiserte eller identifiserbare fysiske personer, jf. personvernforordningen artikkel 4 nr. 1.

Dragefossens kameraovervåkning av Rognan sentrum utgjorde en behandling av personopplysninger, jf. personopplysningsloven § 2 og personvernforordningen artikkel 2 nr. 1.

4.2. Vurdering av rettslig grunnlag

Det neste spørsmålet er hvorvidt Dragefossen hadde rettslig grunnlag for kameraovervåkingen av Rognan sentrum og direktesendingen på Youtube og hjemmesiden, jf. personvernforordningen artikkel 6.

I vårt krav om redegjørelse av 10. mars 2020 ba vi om svar på hvilket rettslig grunnlag Dragefossen hadde for den aktuelle kameraovervåkingen og publiseringen på internett. Dragefossen svarte i redegjørelsen at bildene fra webkameraet ikke ble brukt av Dragefossen på noen måte, og at selskapet derfor ikke så på dette som kameraovervåking. Dragefossen så på kameraet som et tilbud til kunder og Saltdals befolkning generelt.

Dragefossen har dermed ikke identifisert et rettslig grunnlag for den aktuelle kameraovervåkingen av Rognan sentrum i redegjørelsen, og et rettslig grunnlag fremgår heller ikke av Dragefossens rutiner for kameraovervåking. Vi legger til grunn at virksomheten selv ikke har vurdert om det foreligger rettslig grunnlag for verken lagring av opptak eller direktesending på internett fra kameraovervåkingen.

Datatilsynet vil likevel foreta en selvstendig vurdering av rettslig grunnlag, og legger til grunn det aktuelle rettslige grunnlaget for denne type behandling ville vært artikkel 6 nr. 1 bokstav f. Vi viser til presentasjonen av bestemmelsen i punkt 3.

Formålet med kameraovervåkingen var ifølge Dragefossen å vise et live-bilde av Rognan sentrum som et tilbud til kunder og Saltdals befolkning generelt, i tillegg til at kameraet fungerte som en trygghet for befolkningen siden opptak kunne utleveres til politiet.

Ettersom det skjedde to forskjellige behandlinger av personopplysninger knyttet til kameraovervåkingen, både direktesending på internett og lagring av opptak, legger Datatilsynet til grunn at direktesendingen hadde som formål å vise et live-bilde av Rognan sentrum som et tilbud til kunder og Saltdals befolkning generelt, og at lagringen hadde som formål å fungere som en trygghet for befolkningen siden opptak kunne utleveres til politiet.

Datatilsynet vurderer først om lagringen av opptakene fra kameraovervåkingen av Rognan Sentrum var nødvendig for et formål knyttet til Dragefossens berettigede interesse, og om denne interessen går foran de registrertes interesser og grunnleggende rettigheter og friheter, jf. personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 bokstav f.

I retningslinjene for kameraovervåking fra Det europeiske personvernrådet er det lagt til grunn at formål for beskyttelse mot tyveri, vandalisme og kriminelle handlinger kan utgjøre en berettiget interesse, dersom det kan påvises at faren er reell, for eksempel gjennom

tidligere hendelser.² Et slikt formål vil imidlertid ikke være knyttet til en berettiget interesse dersom det kun er basert på spekulasjon.

Etter Datatilsynets vurdering er det uklart om det foreligger en slik reell fare for kriminelle handlinger her, og dermed tvilsomt om det forelå en berettiget interesse for Dragefossen. Datatilsynet vurderer også at kameraovervåkingen kunne vært utformet på mindre personverninngripende måter for å oppnå dette formålet, for eksempel ved at overvåkingen kunne vært begrenset til tider av døgnet hvor kriminelle handlinger typisk skjer. Det er dermed også er tvilsomt om den aktuelle kameraovervåkingen var nødvendig for formålet.

Datatilsynet finner det imidlertid unødvendig å konkludere på om lagringen av kameraopptakene fra kameraovervåkingen av Rognan Sentrum var nødvendig for et formål knyttet til Dragefossens berettigede interesse, ettersom vi uansett finner det klart at de registrertes interesser og grunnleggende rettigheter og friheter går foran Dragefossens eventuelle berettigede interesser, og krever vern av personopplysninger.

Datatilsynet vurderer at uavhengig om det vurderes at lagringen av kameraopptakene fra Rognan sentrum var nødvendig for et formål knyttet til Dragefossens berettigede interesse, så kan i alle tilfeller ikke Dragefossens interesse anses som særlig viktig i denne sammenhengen.

Den aktuelle behandlingen innebar konstant overvåking av et betydelig offentlig område i Rognan sentrum. Ettersom det overvåkede området inneholdt parkeringsplass og inngang til to dagligvarebutikker, vinmonopol og apotek, legger Datatilsynet til grunn at betydelige deler av befolkningen i Rognan ble berørt av overvåkingen.

Overvåkingen berørte personer som skulle til og fra jobb i området, som skulle handle mat, medisiner eller alkohol, eller som av andre grunner oppholdte seg i det aktuelle offentlige området. Dette er aktiviteter hvor de registrerte ikke forventer å bli overvåket, og hvor man også vil ha en rimelig forventning om å ferdes uten å bli sporet. Dette gjelder i enda større grad når selskapet som overvåker dem som ikke har noen tilknytning til verken de registrerte eller de aktuelle aktivitetene deres. Overvåkingen berørte også barn som ferdes i området, noe som skal særlig vektlegges i vurderingen av artikkel 6 nr. 1 bokstav f.

De registrertes interesser og grunnleggende rettigheter og friheter vil dermed klart gå foran Dragefossens interesser, og kreve vern av personopplysninger ved et så betydelig inngrep i personvernet til et så stort antall registrerte. Dragefossens lagring av kameraopptak fra overvåkingen av Rognan sentrum hadde dermed ikke rettslig grunnlag i artikkel 6 nr. 1 bokstav f.

Datatilsynet vurderer deretter om direktesending av kameraopptakene fra Rognan sentrum på internett var nødvendig for et formål knyttet til Dragefossens berettigede interesse, og om

---

² Guidelines 3/2019 on processing of personal data through video devices, version 2.0, adapted 29 January 2020. Punkt 3.1.1.

denne interessen går foran de registrertes interesser og grunnleggende rettigheter og friheter, jf. personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 bokstav f.

Formålet med direktesendingen var å vise et live-bilde av Rognan sentrum som et tilbud til kunder og Saltdals befolkning generelt. Også her finner Datatilsynet det tvilsomt om dette formålet kan knyttes til en berettiget interesse for Dragefossen. Datatilsynet finner uansett at det fantes andre mindre personverninnngripende tiltak som kan oppnå formålet, for eksempel ved å endre plassering, vinkling, avstand og kvalitet på kameraovervåkingen på en slik måte at enkeltpersoner ikke kunne identifiseres. Behandlingen av personopplysninger var dermed ikke nødvendig for formålet.

Også for direktesendingen finner imidlertid Datatilsynet det unødvendig å konkludere på om behandlingen av personopplysninger var nødvendig for et formål knyttet til Dragefossens berettigede interesse, ettersom vi uansett finner det klart at den registrertes rettigheter interesser og grunnleggende rettigheter og friheter går foran Dragefossens eventuelle berettigede interesser, og krever vern av personopplysninger.

Datatilsynet vurderer at uavhengig om det vurderes at direktesendingen fra kameraovervåkingen av Rognan sentrum var nødvendig for et formål knyttet til Dragefossens berettigede interesse, så kan i alle tilfeller ikke Dragefossens interesse anses som særlig viktig i denne sammenhengen.

Hva gjelder inngrepet i de registrertes grunnleggende rettigheter og friheter, gjør de samme momentene seg gjeldende for direktesendingen på internett som ved vurderingen knyttet til lagring av kameraopptakene ovenfor, og vi viser til denne vurderingen. I tillegg gjør direktesending den aktuelle kameraovervåkingen tilgjengelig for enhver til å potensielt identifisere og følge ansatte, kolleger, venner, familie, kjærester og andre. Kameraovervåkingen kunne potensielt brukes til kontrollformål av de som så på direktesendingen. Dette medfører at inngrepet i personvernet til de registrerte økte betraktelig, og de registrerte ville i enda mindre grad enn ved lagringen forvente denne type behandling av personopplysninger.

De registrertes grunnleggende rettigheter og friheter vil dermed klart gå foran Dragefossens interesser, og kreve vern av personopplysninger ved et så betydelig inngrep i personvernet til et så stort antall registrerte. Dragefossens direktesending på internett fra kameraovervåkingen av Rognan sentrum hadde dermed ikke rettslig grunnlag i artikkel 6 nr. 1 bokstav f.

Av Datatilsynets selvstendige vurdering av rettslig grunnlag følger det dermed at Dragefossen ikke hadde rettslig grunnlag for behandlingen av personopplysninger gjennom kameraovervåkingen av Rognan sentrum, jf. personvernforordningen artikkel 6.

4.3. Vurdering av lovlighetsprinsippet i artikkel 5 nr. 1 bokstav a

Kravet om at en behandling må være lovlig, innebærer at den må ha et rettslig grunnlag i personvernforordningen. En behandling av personopplysninger uten rettslig grunnlag vil uten

videre være ulovlig, og dermed være i strid med det grunnleggende kravet i prinsippet i artikkel 5 nr. 1 bokstav a.

Som vist over finner vi at det ikke forelå et rettslig grunnlag for behandlingen av personopplysninger gjennom kameraovervåkingen av Rognan sentrum, slik at behandlingen dermed var i strid med prinsippet om lovlighet.

5. Overtredelsesgebyr

5.1. Vurdering av om overtredelsesgebyr skal ilegges

Overtredelsesgebyr er et virkemiddel for å sikre effektiv etterlevelse og håndhevelse av personopplysningsregelverket. Vi mener det er nødvendig å reagere på overtredelsen og ilegge overtredelsesgebyr, jf. personvernforordningen artikkel 83.

I samsvar med Høyesteretts praksis (jf. Rt. 2012 side 1556), legger vi til grunn at overtredelsesgebyr er å anse som straff etter den europeiske menneskerettighetskonvensjonen art 6. Det kreves derfor klar sannsynlighetsovervekt for lovbrudd for å kunne ilegge gebyr.

Av redegjørelsen til Dragefossen fremgår det at selskapet har hatt et kamera som har direkte sendt på Youtube eller hjemmesiden siden 2006, og at det nåværende kameraet ble satt opp i 2019. Ettersom Datatilsynet ikke er kjent med hvordan kameraovervåkingen tidligere har vært utformet, og dermed hvorvidt enkeltpersoner som ble fanget opp av tidligere kameraovervåking direkte eller indirekte kunne identifiseres, har vi ved vurderingen av om det skal ilegges overtredelsesgebyr og ved utmålingen bare lagt vekt på den siste direkte sendingen som ble igangsatt 19. august 2019.

Ved vurderingen av om det skal ilegges gebyr og ved utmålingen skal Datatilsynet ta hensyn til momentene i personvernforordningen artikkel 83 nr. 2 bokstav a) til k). Datatilsynet kan ilegge overtredelsesgebyr etter en skjønsmessig helhetsvurdering, men de opplistede momentene legger føringer på skjønnsutøvelsen ved å trekke frem momenter som skal tillegges særlig vekt.

Vi vil her vurdere de relevante momentene fortløpende.

a) karakteren, alvorlighetsgraden og varigheten av overtredelsen, idet det tas hensyn til den berørte behandlingens art, omfang eller formål samt antall registrerte som er berørt, og omfanget av den skade de har lidd

Overtredelsen innebærer et brudd på det grunnleggende kravet om at all behandling av personopplysninger må ha et rettslig grunnlag for å være lovlig.

Den aktuelle kameraovervåkingen ble igangsatt 19. august 2019, og omfattet et område av Rognan sentrum som blant annet inkluderer parkeringsplass og inngang til to dagligvarebutikker, apotek, vinmonopolet og flere arbeidsplasser. Ifølge Saltdal kommunes hjemmesider har kommunen i overkant av 4 700 innbyggere, og cirka halvparten av disse bor i eller tett ved Rognan sentrum. Med tillegg av besøkende til byen, må det legges til grunn at

kameraovervåkningen har berørt et betydelig antall registrerte i den aktuelle perioden, og at mange av disse har blitt overvåket daglig, ukentlig eller gjentatt. Datatilsynet legger også til grunn at overvåkningen har berørt barn som har ferdes i det aktuelle området i perioden. Barn er en sårbar gruppe, og vi viser her til personvernforordningens fortalepunkt 38 hvor det pekes på at barns personopplysninger har et særlig krav på vern. Selv om ikke alle enkeltpersoner som har blitt fanget opp av kameraovervåkningen har vært direkte eller indirekte identifiserbare, taler varigheten og antallet registrerte som er berørt av overvåkningen for at overtredelsen må anses som alvorlig.

Ettersom bildene fra webkameraet ble direkteendt på Youtube og hjemmesiden til Dragefossen, har overvåkningen av området vært tilgjengelig for enhver til å potensielt identifisere og følge ansatte, kolleger, venner, familie, kjærester og andre. Direktesendingen fra kameraovervåkningen har dermed også potensielt kunne blitt brukt til kontrollformål. Dette medfører at inngrepet i personvernet til de registrerte og alvorlighetsgraden i overtredelsen er betydelig høyere enn om opptakene kun ble lagret. Det faktum at det også var mulig å spole tilbake inntil 12 timer i direkteendingen gjorde at den var ytterligere egnet for kontrollformål, og dette utgjør en skjerpene omstendighet - selv om denne funksjonen ikke var intensjonen til Dragefossen.

Datatilsynet er som nevnt ikke kjent med tall på hvor mange som har sett den siste direkteendingen som startet 19. august 2019, men direkteendingen hadde per 1. oktober 2020 over 1 700 likerklipp. En brukerkonto på Youtube kan kun like hver enkelt video én gang. Til sammenligning hadde en tidligere direkteending fra Dragefossen på Youtube, som startet 28. januar 2019 og varte under fem måneder, over 13 000 visninger og bare 45 likerklipp. Basert på dette legger Datatilsynet til grunn at direkteendingen har blitt sett på tusenvis av ganger, og dette vurderer Datatilsynet som en skjerpene omstendighet. Datatilsynet har imidlertid ikke mottatt noen meldinger om materiell eller ikke-materiell skade som er lidet som følge av kameraovervåkningen, og det eventuelle skadeomfanget er dermed ukjent.

Dragefossen skriver i redegjørelsen at informasjon om webkameraet har jevnlig blitt gitt på Facebook-siden deres. Facebook-siden til Dragefossen har 1 700 likerklipp, og på varslingstidpunktet 1. oktober 2020 var det forrige innlegget som omtalte kameraet fra 23. august 2019. Datatilsynet legger til grunn at kun en mindre andel av de registrerte som har blitt berørt av kameraovervåkningen har vært kjent med at de har blitt overvåket. Overvåkningen berører personer som skal til og fra jobb i området, som skal handle mat, medisiner eller alkohol, eller som av andre grunner oppholder seg i det aktuelle offentlige området. Dette er aktiviteter hvor de registrerte ikke forventer å bli overvåket, og i enda mindre grad at overvåkningen blir direkteendt på internett. Dette forsterkes ytterligere av at selskapet som overvåker dem, ikke har noen tilknytning til verken de registrerte eller de aktivitetene som overvåkes. Disse forholdene vurderer Datatilsynet også som skjerpene omstendigheter.

b) hvorvidt overtredelsen ble begått forsettlig eller uaktsomt

Med unntak av muligheten til å spole tilbake 12 timer i direktesendingen, legger Datatilsynet til grunn at kameraovervåkningen og dens utforming har vært en bevisst og villet handling fra Dragefossen.

Forsettskravet følger av alminnelige juridiske grunnprinsipper, og disse prinsippene er kodifisert i straffeloven § 22. Av bestemmelsen følger det:

«Forsett foreligger når noen begår en handling som dekker gjerningsbeskrivelsen i et straffebud:

- a) med hensikt,*
- b) med bevissthet om at handlingen sikkert eller mest sannsynlig dekker gjerningsbeskrivelsen, eller*
- c) holder det for mulig at handlingen dekker gjerningsbeskrivelsen, og velger å handle selv om det skulle være tilfellet.»*

Av bestemmelsens andre ledd følger det imidlertid at «[f]orsett foreligger selv om lovbryteren ikke er kjent med at handlingen er ulovlig, jf. § 26». Det er dermed ikke noe krav om at man visste at handlingen var i strid med loven.

Av straffelovens § 26 følger det at «[d]en som på handlingstidspunktet på grunn av uvitenhet om rettsregler er ukjent med at handlingen er ulovlig, straffes når uvitenheten er uaktsom.» I henhold kravet til aktsomhet må virksomheter sette seg inn i hvilken lovgivning som gjelder på området, og innrette virksomheten i samsvar med de rammer som følger av det aktuelle regelverket. I vurderingen må det tillegges vekt om regelverket eller den konkrete subsumsjonen fremstår som uklar, og hvilke tiltak som er truffet for å sikre god regelkunnskap og innsikt.

Hva som utgjør behandling av personopplysninger er en helt grunnleggende regel i personvernregelverket som virksomheter må sette seg inn i, og Datatilsynet vurderer at subsumsjonen ikke er uklar i denne saken. Dragefossens manglende kunnskap om personvernregelverket og hva som utgjør en behandling av personopplysninger er dermed ikke aktsom, og får dermed ikke betydning for vurderingen av skyldgraden.

Datatilsynet legger derfor til grunn at overtredelsen er gjort forsettlig fra Dragefossen, og at dette er en skjerpene omstendighet.

c) eventuelle tiltak truffet av den behandlingsansvarlige eller databehandleren for å begrense skaden som de registrerte har lidd

Utover å fjerne muligheten til å spole tilbake inntil 12 timer i direktesendingen etter at dere ble gjort kjent med denne av Datatilsynet, er vi ikke kjent med at Dragefossen har iverksatt noen tiltak for å begrense konsekvensen som er oppstått gjennom overtredelsen.

d) den behandlingsansvarliges eller databehandlerens grad av ansvar, idet det tas hensyn til de tekniske og organisatoriske tiltak de har gjennomført i henhold til artikkel 25 og 32

Dragefossen hadde rutiner for kameraovervåkning og behandling av opptak da den aktuelle kameraovervåkningen ble satt i gang. Disse rutinene inneholdt blant annet retningslinjer for bilde kvalitet og avstand på kameraet, lagring, tilgangskontroll og utlevering.

Datatilsynet legger imidlertid vekt på at rutinene for bilde kvalitet var mangelfulle, da de kun anga at kvalitet og avstand skulle være slik at ansikter og bilnummer ikke kan gjenkjennes. Disse rutinene viser at Dragefossen har hatt manglende bevissthet om regelverket og hva som utgjør en behandling av personopplysninger som omfattes av personopplysningsloven.

e) eventuelle tidligere overtredelser begått av den behandlingsansvarlige eller databehandleren

Datatilsynet kjenner ikke til at det foreligger tidligere overtredelser.

f) graden av samarbeid med tilsynsmyndigheten for å bøte på overtredelsen og redusere de mulige negative virkningene av den

I redegjørelsen har virksomheten svart på spørsmålene fra Datatilsynet slik de er påkrevd. Dette trekker derfor hverken i skjerpene eller formildende retning.

g) kategoriene av personopplysninger som er berørt av overtredelsen

Særlige kategorier av personopplysninger er ikke berørt av den aktuelle overtredelsen. Overtredelsen berører imidlertid opplysninger om hvor enkeltpersoner beveger seg og deres aktiviteter, herunder barn.

Det er en formildende omstendighet i saken at detaljer i ansikt og registreringsnummer på biler som klar hovedregel ikke kan tydes av overvåkningsbildene. Selv om det er mulig å identifisere enkeltmennesker på opptakene fra kameraovervåkningen, medfører kvaliteten og avstanden at slik identifisering er mer krevende, og dette reduserer risikoen for de registrertes rettigheter og friheter.

h) på hvilken måte tilsynsmyndigheten fikk kjennskap til overtredelsen, særlig om og eventuelt i hvilken grad den behandlingsansvarlige eller databehandleren har underrettet om overtredelsen

Datatilsynet fikk kjennskap til saken gjennom tips som Kripos videreformidlet. Det foreligger dermed ingen formildende omstendigheter på dette punktet.

i) dersom tiltak nevnt i artikkel 58 nr. 2 tidligere er blitt truffet overfor den berørte behandlingsansvarlige eller databehandler med hensyn til samme saksgjenstand, at nevnte tiltak overholdes

Det er ikke tidligere truffet tiltak overfor Dragefossen med hensyn til samme saksgjenstand.

j) overholdelse av godkjente atferdsnormer i henhold til artikkel 40 eller godkjente sertifiseringsmekanismer i henhold til artikkel 42

Datatilsynet finner ikke dette momentet relevant i saken.

k) og enhver annen skjerpene eller formildende faktor ved saken, f.eks. økonomiske fordeler som er oppnådd, eller tap som er unngått, direkte eller indirekte, som følge av overtredelsen

Datatilsynet legger til grunn at Dragefossen ikke har oppnådd noen økonomiske fordeler som følge av overtredelsen, verken direkte eller indirekte.

Det kan også sees hen til virksomhetens økonomiske situasjon. I følge offentlig tilgjengelige dokumenter, er Dragefossen i 2019 registrert med driftsinntekter på kr 113 088 000 og et årsresultat på kr 13 304 000. Datatilsynet finner at virksomheten har økonomi til å bære et overtredelsesgebyr.

Selskapet har i sine merknader vist til at den eneste kontakten som har vært mellom Datatilsynet og Dragefossen før det ble varslet vedtak, har vært Datatilsynets krav om redegjørelse. Dragefossen mener at overtredelsesgebyr er en for kraftig reaksjon, og at deres intensjon alltid å vært å holde seg innenfor gjeldende lover og forskrifter. Selskapet viser til at deres kameraovervåkning kunne blitt avsluttet i dialog med Datatilsynet på et tidligere tidspunkt, og det faktum at overtredelsesgebyr benyttes og skal virke avskrekkende i slike saker, ikke føles riktig fra selskapets side.

Datatilsynet viser i denne forbindelse til at den aktuelle kameraovervåkingen og direktesendingen hadde pågått i lang tid før Datatilsynet ble gjort kjent med saken. Etter personvernforordningens artikkel 5 nr. 2 (ansvarlighetsprinsippet) er den behandlingsansvarlige ansvarlig for og skal kunne påvise at personvernprinsippene overholdes. Videre følger det av artikkel 24 at den behandlingsansvarlige plikter å gjennomføre tekniske og organisatoriske tiltak for å sikre og påvise at behandling av personopplysninger skjer i tråd med personvernforordningen.

Vi viser også til personvernforordningens fortalepunkt 148, hvor det følger:

«For å styrke håndhevingen av bestemmelsene i denne forordning bør det ved overtredelse av denne forordning ilegges sanksjoner, herunder overtredelsesgebyr, i tillegg til eller i stedet for egnede tiltak som tilsynsmyndigheten pålegger i henhold til denne forordning.»

Datatilsynet har ikke kjennskap til andre skjerpene eller formildende faktorer ved saken som vil påvirke utfallet av vurderingen.

Basert på vurderingene ovenfor kommer Datatilsynet til at overtredelsesgebyr bør ilegges.

5.2. Vurdering av gebyrets størrelse

Overtredelsesgebyret skal i henhold til artikkel 83 nr. 1 være virkningsfullt, stå i et rimelig forhold til overtredelsen og virke avskrekkende. Dette innebærer at tilsynsmyndigheten skal gjøre en konkret, skjønnsmessig vurdering i hvert enkelt tilfelle.

Ved utmåling av gebyrets størrelse skal det legges vekt på de samme vurderingsmomentene som er gjennomgått i vedtakets punkt 5.1. Datatilsynet viser derfor til vurderingene gjort ovenfor, og at disse samlet taler for et gebyr av en viss størrelse.

I skjerpende retning legger vi særlig vekt på at overtredelsen har pågått over tid, har berørt et betydelig antall registrerte, og at alle personopplysningene er ulovlig tilgjengeliggjort for allmenheten gjennom direktesendingen på internett.

I formildende retning legges det vekt på at kvaliteten og avstanden på opptakene medfører at identifisering er mer krevende. Datatilsynet vektlegger også at Dragefossen ikke har oppnådd noen økonomiske fordeler som følge av overtredelsen, og at det ikke er kjent at det er lidt materiell eller ikke-materiell skade som følge av overtredelsen.

Også virksomhetens økonomiske evne vil være av betydning, selv om det ikke er aktuelt å utnytte det spennet i overtredelsesgebyrets størrelse som følger av artikkel 83. nr. 5. Personvernforordningen artikkel 83 nr. 5. fastsetter et høyere maksbeløp for gebyr når saken omhandler overtredelser av de grunnleggende prinsippene for behandling av personopplysninger i henhold til personvernforordningen artikkel 5 og 6.

Med driftsinntekter på kr 113 088 000 og et årsresultat på kr 13 304 000 i 2019, har Dragefossen en betydelig større økonomi enn det som er tilfelle ved tidligere vedtak om ulovlig kameraovervåkning. Selv om det ikke foreligger noen direkte sammenlignbare vedtak, så kan det for eksempel vises til at i PVN-2019-09 hadde virksomheten et driftsresultat på kr 1,5 millioner, og gebyret ble satt til kr 50 000.

Overtredelsen som ligger til grunn for vedtaket skjedde etter at personvernforordningen trådte i kraft 20. juli 2018, og personvernforordningen legger til rette for et høyere bøtenivå enn det som gjaldt etter personopplysningsloven fra 2000. For at gebyret skal oppleves som et onde, slik at de preventive hensynene bak overtredelsesgebyr som reaksjonsform ivaretas, må gebyret ligge høyere enn det som tidligere har vært tilfelle for vedtak om ulovlig kameraovervåkning.

Etter en helhetsvurdering av momentene i saken som vi har gjennomgått ovenfor og alvorligheten i overtredelsen, har vi kommet frem til at et overtredelsesgebyr på kr 150 000 anses riktig.

6. Klagerett og videre saksgang

Dette er et enkeltvedtak som kan påklages etter forvaltningslovens regler, jf. forvaltningsloven § 28. En eventuell klage må sendes til oss innen tre uker etter at dette brevet er mottatt, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Dersom vi opprettholder vårt vedtak etter det er påklaget, vil vi sende saken videre til Personvernemnda for klagebehandling.

Dersom dere ikke påklager vedtaket om overtredelsesgebyr, er oppfyllelsesfristen 4 uker etter klagefristens utløp, jf. personopplysningsloven § 27.

7. Innsyn og offentlighet

Dere har rett til innsyn i sakens dokumenter (jf. forvaltningsloven § 18). Vi vil også informere dere om at alle dokumentene i utgangspunktet er offentlige (jf. offentlighetsloven § 3.)

Dersom dere mener det er grunnlag for å unnta hele eller deler av dokumentet fra offentlig innsyn, ber vi dere om å begrunne dette.

Med vennlig hilsen

Jørgen Skorstad
avdelingsdirektør, jus

Anders Sæve Obrestad
juridisk seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen håndskrevne signaturer